

Azərbaycan xalça sənətinin qorunması və inkişaf etdirilməsi haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Bu Qanun Azərbaycanın tarixi ərazisində toxunmuş və hazırda xalq sənətkarları, ustalar, rəssamlar tərəfindən əl ilə toxunan Azərbaycan xalçalarının qorunub saxlanılması, öyrənilməsi, xalça sənətinin təbliği və inkişaf etdirilməsi ilə əlaqədar yaranan münasibətləri tənzimləyir.

Maddə 1. Azərbaycan xalçasının göstəriciləri

1.1. Azərbaycan xalçası Azərbaycan xalqının maddi və mənəvi sərvətidir, intellektual fəaliyyətin nəticəsi olub, xalqın estetik dünyagörüşünü, bədii istedadını, özünəməxsusluğunu və mədəni identikliyi əks etdirir.

1.2. Azərbaycan xalçasının əsas göstəriciləri aşağıdakılardır:

1.2.1. xalçanın növü - xovsuz və xovlu xalça;

1.2.2. xalça sənəti məktəbləri - Quba, Şirvan, Dərbənd, Bakı, Gəncə, Qazax, Borçalı, Göyçə, Qarabağ, Naxçıvan, Təbriz, Ərdəbil, Zəncan, Xalxal, Urmiya, Qaradağ, Mərənd, Marağa;

1.2.3. xalça adları - xalçanın toxunma yerinə, çeşnisinə, kompozisiyasına, naxışına görə müəyyən edilən adlar;

1.2.4. çeşni - toxunması nəzərdə tutulmuş xalçanın kompozisiyasının, naxış tərtibatının rəssam tərəfindən hazırlanmış texniki layihəsi;

1.2.5. bədii xüsusiyyətlər - xalçanın kompozisiyası (naxış və rəng tərtibatı), ornamentləri (milli naxış və onun ayrı-ayrı elementləri), koloriti (rəng çalarları və ya rəng həlli).

Maddə 2. Azərbaycan xalça sənətinin qorunması və inkişaf etdirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi

Azərbaycan xalça sənətinin qorunması və inkişaf etdirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasından, bu qanundan, "Mədəniyyət haqqında", "Tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarından, digər normativ hüquqi aktlardan və Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrdən ibarətdir.

Maddə 3. Qanunun tətbiq sahəsi

Bu Qanun Azərbaycanın tarixi ərazisində tarixən və hazırda xalq sənətkarları, ustalar, rəssamlar tərəfindən əl ilə toxunan xalçalara şamil edilir.

Maddə 4. Azərbaycan xalça sənətinin qorunması və inkişaf etdirilməsi sahəsində dövlət təminatı

4.1. Azərbaycan xalça sənətinin qorunması və inkişaf etdirilməsi sahəsində dövlət aşağıdakılara təminat verir:

4.1.1. Azərbaycan xalça sənətinin qorunması və inkişaf etdirilməsi üzrə Dövlət proqramının qəbul edilməsi və həyata keçirilməsinə;

4.1.2. Azərbaycan xalçası reyestrinin tərtib edilməsi və aparılmasına;

4.1.3. itirilmə təhlükəsi olan nadir Azərbaycan xalçalarının və xalça məmulatlarının müasir üsullarla bərpaasına;

4.1.4. xarici ölkələrin muzeylərində saxlanılan nadir Azərbaycan xalçalarının ölkəyə qaytarılmasına şərait yaradılmasına;

4.1.5. təhsil müəssisələrində xalça sənəti üzrə kadrların hazırlanmasına;

4.1.6. xalça sənətinə dair elmi tədqiqat işlərinin əlaqələndirilməsi və metodiki tədbirlərin həyata keçirilməsinə;

4.1.7. ölkə daxilində və xaricdə muzeylərdə və şəxsi kolleksiyalarda saxlanılan nadir Azərbaycan xalçaları barədə kataloqun hazırlanmasına;

4.1.8. yüksək keyfiyyətli, bədii əhəmiyyətli xalçaların satın alınmasına;

4.1.9. xalça sənəti sahəsində unudulmaqda olan ənənələrin, bədii və texniki işləmə üsullarının, xalça çeşnilərinin bərpa edilməsi və dirçəldilməsi, boyaq tərkiblərinin sirlərinin qorunmasına;

4.1.10. ənənəvi çeşnilər əsasında və bölgənin ənənəsinə müvafiq olaraq naxış və rəng ahənginin seçilməsi yolu ilə xalq sənətkarlarının bədii və texniki işləmə üsullarının öyrənilməsinə;

4.1.11. Azərbaycan xalçalarının xarici dövlətlərin ərazisində hüquqi qorunması məqsədi ilə beynəlxalq əməkdaşlığa.

4.2. Bələdiyyələr, hüquqi və fiziki şəxslər Azərbaycan xalça sənətinin qorunması və inkişaf etdirilməsi tədbirlərinin həyata keçirilməsində iştirak edə bilirlər.

Maddə 5. Azərbaycan xalçasının reyestri

Azərbaycan xalçasının reyestri xalçaların növü, məktəbi, adları, toxunma texnikası, boyaq tərkibi, bədii xüsusiyyətləri haqqında məlumat bankının yaradılması məqsədi ilə müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən tərtib edilir və aparılır.

Maddə 6. Azərbaycan xalça sənətinin təbliği

6.1. Azərbaycan xalça sənətinin təbliği məqsədi ilə aşağıdakı tədbirlər həyata keçirilir:

6.1.1. Azərbaycan Respublikasında və xaricdə sərgilər, müsabiqələr, hərəraclar təşkil edilir və bu cür tədbirlərdə iştirak edilməsinə şərait yaradılır;

6.1.2. ənənəvi "Xalça bayramı" keçirilir;

6.1.3. elmi nəşrlərdə, kütləvi informasiya vasitələrində Azərbaycan xalçasının xüsusiyyətləri barədə ətraflı məlumatlar verilir.

6.2. Azərbaycan xalça sənətinə dair bilgiləri genişləndirmək və ənənəvi xalça sənətini yaşatmaq məqsədi ilə müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən ümumtəhsil və məktəbdənkənar tədris müəssisələrində məşğələlər və dərnlərlər təşkil edilir.

Maddə 7. Azərbaycan xalçalarının mühafizəsi və sertifikatlaşdırılması

7.1. Azərbaycan xalçalarının mühafizəsi qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada həyata keçirilir.

7.2. Kütləvi istehsal olunan və fərdi toxunan Azərbaycan xalçalarının üzərində (ləvərində) "Azərbaycan" sözü və xalça sənəti məktəbinin adı ilmlərlə toxunur.

7.3. Azərbaycan xalçalarının xalq sənəti nümunələrinə uyğunluğunu və bədii əhəmiyyətini müəyyən etmək məqsədi ilə xalçalar müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilmiş qaydada sertifikatlaşdırılır.

Maddə 8. Azərbaycan xalça sənətinin qorunması və inkişaf etdirilməsi sahəsində iqtisadi tədbirlər

8.0. Dövlət Azərbaycan xalça sənətinin qorunması və inkişaf etdirilməsi sahəsində aşağıdakı iqtisadi tədbirləri həyata keçirir:

8.0.1. xalçaçılıqda istifadə olunan xammalın, təbii boyaların istehsalı və tədarükü üçün əlverişli iqtisadi şəraitin yaradılması;

8.0.2. məqsədli investisiya siyasətinin həyata keçirilməsi və güzəştli kreditlərin verilməsi;

8.0.3. xalçaların idxalı və ixracı sahəsində məqsədli gömrük siyasətinin həyata keçirilməsi;

8.0.4. xalça istehsalının ilk növbədə milli xalça sənəti ənənələrinin yayıldığı ərazilərdə təşkili;

8.0.5. Azərbaycan xalçalarının xaricdə satışının təşkil edilməsi.

Maddə 9. Beynəlxalq əməkdaşlıq

Azərbaycan xalça sənətinin qorunması və inkişaf etdirilməsi sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələr əsasında həyata keçirilir.

Maddə 10. Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət

Bu qanunun pozulmasında təqsirli olan fiziki və hüquqi şəxslər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 11. Qanunun qüvvəyə minməsi

Bu qanun dərc olunduğu gündən qüvvəyə minir.

Bakı şəhəri, 7 dekabr 2004-cü il
№ 799-IIQD

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti